

Inhoud

Woord vooraf	11
1. De brief aan de gemeente van Efeze <i>Die oren heeft, die hore wat de Geest tot de gemeenten zegt. Die overwint, Ik zal hem geven te eten van de Boom des levens, die in het midden van het paradijs Gods is.</i> Openbaring 2:7	14
2. De brief aan de gemeente van Smyrna <i>Zijt getrouw tot de dood, en Ik zal u geven de kroon des levens.</i> Openbaring 2:10	30
3. De brief aan de gemeente van Pergamum <i>Die oren heeft, die hore wat de Geest tot de gemeenten zegt. Die overwint, Ik zal hem geven te eten van het Manna Dat verborgen is, en Ik zal hem geven een witte keursteen, en op de keursteen een nieuwe naam geschreven, welke niemand kent, dan die hem ontvangt.</i> Openbaring 2:17	46
4. De brief aan de gemeente van Thyatira <i>Maar betgeen gij hebt, houdt dat, totdat Ik zal komen.</i> Openbaring 2:25	62
5. De brief aan de gemeente van Sardis <i>En schrijf aan de engel der gemeente die te Sardis is: Dit zegt Die de zeven Geesten Gods heeft, en de zeven sterren: Ik weet uw werken, dat gij de naam hebt dat gij leeft, en gij zijt dood.</i> Openbaring 3:1	78
6. De brief aan de gemeente van Filadelfia <i>En schrijf aan de engel der Gemeente, die in Filadelfia is: Dit zegt de Heilige, de Waarachtige, Die de sleutel Davids heeft; Die opent, en niemand sluit, en Hij sluit, en niemand opent: Ik weet uw werken; zie, Ik heb een geopende deur voor u gegeven, en niemand kan die sluiten; want gij hebt kleine kracht, en gij hebt Mijn woord bewaard, en hebt Mijn Naam niet verloochend.</i> Openbaring 3:7-8	93

1

De brief aan de gemeente van Efeze

*Die oren heeft, die hore wat de Geest tot de gemeenten zegt.
Die overwint, Ik zal hem geven te eten van de Boom des levens,
die in het midden van het paradijs Gods is.*

Openbaring 2:7

Wij vragen uw aandacht in deze overdenking voor Openbaring 2, de verzen 1 tot en met 7. We lezen daar *de brief aan de gemeente van Efeze*. We letten op een viertal gedachten:

1. Een goedkeuring, die vinden we vooral in de verzen 2, 3 en 6;
2. Een waarschuwing, er staat in vers 4: ‘Maar Ik heb tegen u dat gij uw eerste liefde hebt verlaten’;
3. Een oproep, daarover wordt gesproken in vers 5: ‘En bekeer u.’
4. Een belofte, daarmee sluit de brief af in vers 7: ‘Ik zal hem geven te eten van de Boom des levens, die in het midden van het paradijs Gods is.’

1. Een goedkeuring

In deze serie overdenkingen willen we stilstaan bij de brieven aan de zeven gemeenten in Klein-Azië. Het zijn belangrijke brieven die zijn opgenomen in het Woord van God. Ze zijn geïnspireerd door de Heilige Geest en opgeschreven door de apostel Johannes. Ze bevatten een boodschap voor de kerk van alle eeuwen.

‘Schrijf aan de engel der gemeente van Efeze’, zo lezen we in vers 1. ‘Schrijf ...’ We kunnen een boodschap brengen door te spreken. Zo heeft de apostel Johannes als ‘dienaar van de gemeente’ in de gemeente van Efeze het Evangelie van Christus gepredikt. Maar door vervolging en verdrukking is hij verbannen naar het eiland Patmos. We kunnen dat lezen in hoofdstuk 1 vers 9. Daar geeft de Heere Jezus hem de opdracht om een brief te schrijven aan de gemeente van Efeze. De satan heeft Johannes het preken belet, maar de Heere zorgt ervoor dat hij nu, door

middel van een brief, toch onderwijs kan geven aan zijn geliefde gemeente.

‘Schrijf aan de engel der gemeente van Efeze.’ Wie is eigenlijk de afzender? Van wie komt deze brief? Het antwoord vinden we in het eerste hoofdstuk. We lezen daar in de verzen 17 en 18: ‘Vrees niet; Ik ben de Eerste en de Laatste; en Die leef, en Ik ben dood geweest; en zie, Ik ben levend in alle eeuwigheid. Amen. En Ik heb de sleutels der hel en des doods.’ De Afzender is dus in de eerste plaats de verhoogde Zaligmaker Die de dood, de satan en de wereld heeft overwonnen en Die alles heeft op- en aangebracht wat tot zaligheid van Zijn Kerk nodig is. Christus heeft door Zijn lijden en sterven de schuld van de zonde betaald. Dat is de kern van de Evangelieboodschap. Verzoening met God door het Middelaarswerk van Christus.

In de tweede plaats is ook Johannes de afzender. We lezen in de Bijbel de naam ‘Johannes’ in verschillende evangeliën. We kennen allen Johannes de Doper, de zoon van Elisabet en Zacharias. Deze Johannes de Doper moet niet verward worden met Johannes de discipel en de apostel. De discipel Johannes is namelijk de zoon van Zebedeüs. Deze Johannes is de broer van Jakobus. Johannes de apostel heeft de Heere Jezus gebruikt om deze brief aan de gemeente van Efeze op te schrijven. De Heere Jezus heeft ze gedicteerd, Johannes heeft ze geschreven. Na de pinksterdag heeft Johannes het Evangelie eerst aan de Joden gebracht, maar later is hij ook gaan arbeiden in het westelijk deel van Klein-Azië, in het huidige Turkije.

In het huidige Turkije lagen destijds – nu ongeveer 1900 jaar geleden – de zeven gemeenten. Johannes is opziener geweest in de belangrijkste van deze gemeenten, namelijk in Efeze. Wij zouden zeggen: daar is hij predikant geweest. De gemeente van Efeze was gesticht door Aquila en Priscilla, twee mensen van wie we lezen in de Handelingen. Ze waren goede vrienden van Paulus. Later heeft ook een zekere Apollos in Efeze gepredikt. Hij was een discipel van Johannes de Doper. Ongeveer 55 jaar na de geboorte van Christus heeft Paulus op zijn derde zendingsreis in Efeze drie jaar het Evangelie gepredikt. En dat is tot grote zegen geweest. Want door de zendingsarbeid van de apostel Paulus is het wonder van Gods genade op een indringende en geweldige wijze openbaar gekomen in deze stad. Er ontstond in Efeze een bloeiende, christelijke

gemeente. In Handelingen 20 kunnen we ook lezen hoe Paulus op een ontroerende wijze afscheid neemt van deze gemeente. Dertig jaar nadat Paulus Efeze had verlaten, is de apostel Johannes, de zoon van Zebedeüs, ernaartoe gekomen. Hij heeft tot op hoge leeftijd deze gemeente zo'n vijftien tot twintig jaar mogen dienen. Tot vlak voor zijn sterven kwam hij nog samen met de broeders in de gemeente. We weten uit de ongewijde geschiedenis dat Johannes op het laatst nog slechts één regel sprak, namelijk: 'Broeders, hebt elkander hartelijk lief.'

Johannes is ook tijdens zijn bediening in Efeze vervolgd en verdrukt. Op het moment dat Domitianus als keizer regeert in Rome, wordt Johannes verschillende jaren naar Patmos verbannen. De duivel lacht. Eindelijk is de stem van die apostel tot zwijgen gebracht. De gemeente is in verwarring. Dat zult u begrijpen. Maar de Heere gaat deze weg gebruiken. Hij geeft Johannes op Patmos de opdracht om de gemeente van Efeze een brief te sturen. Deze brief is tegelijk ook een boodschap voor de kerk van alle eeuwen. Zo wordt Johannes door de Heere Jezus gebruikt. Tot eer van God en tot heil van zondaren.

Efeze was een wereldstad die grote bekendheid genoot in de oude Romeinse wereld. Er woonden in de tijd van Johannes waarschijnlijk meer dan 50.000 mensen. Het was een belangrijke stad die lag op een knooppunt van waterwegen en landwegen. Een stad dus waar handel werd gedreven. Zo was er ook scheepvaart te vinden. De grootste zeeschepen konden aanleggen in de haven van Efeze. De stad was dichtbevolkt. Het was enerzijds een zeer heidense stad, maar wel een heel 'godsdienstige' stad. Het oude heidendom was altijd zeer godsdienstig van aard. Dat is een heel verschil met het moderne heidendom dat van het bestaan van God niet wil weten. Velen in Efeze bezochten er bijvoorbeeld de tempel van de godin Diana. De handelaren handelden in kleine, zilveren tempeltjes van Diana. De stad was bovendien een centrum van financiële belangen. Efeze behoorde samen met Rome, Antiochië, Korinthe en Alexandrië in Egypte tot de belangrijkste steden in het oude Romeinse rijk. De stad was dus belangrijk, godsdienstig, maar ... in Bijbels opzicht ook geweldig goddeloos. Afgoderij, dronkenschap en hoererij werden er volop bedreven. Ook was er veel toverij, denk aan de toverboeken

die verbrand zijn. Het was een stad waar wij misschien liever niet zouden wonen. Een poel van goddeloosheid. En toch ... juist daar in die stad heeft de Heere een gemeente geplant en onderhouden. De gemeente werd eerst door Paulus gesticht en later, toen Paulus al overleden was, mocht Johannes daar nog arbeiden. God houdt Zijn werk, ook in Efeze, ondanks alles, in stand.

‘Schrijf aan de engel der gemeente van Efeze: Dit zegt Hij, Die de zeven sterren in Zijn rechterhand houdt.’ Deze zeven sterren zijn volgens Openbaring 1 vers 20 de engelen der gemeente. We mogen ook zeggen: dat zijn de zeven ouderlingen of predikanten van de gemeente. Over die zeven sterren staat iets heel belangrijks in de brief. Leest u maar mee: ‘Die de zeven sterren in Zijn rechterhand houdt.’ Er staat niet dat Hij de zeven sterren in Zijn rechterhand ‘hield’, verleden tijd. Nee, Hij houdt ze in Zijn rechterhand. Tegenwoordige tijd. God houdt Zijn ware dienaren vast. Er is bescherming voor Zijn knechten. Natuurlijk niet voor de niet-ware dienaren. Maar wel voor de zeven engelen die in verdrukking en vervolging verkeren. Terwijl de satan omgaat als een briesende leeuw, mag Johannes schrijven: ‘Ik houd die zeven sterren in Mijn rechterhand.’

Dat gold ook voor Polycarpus uit Smyrna, die later is vermoord. Ook hem hield de Heere in Zijn rechterhand. Hij waakt over Zijn knechten. Hij houdt de zeven sterren in Zijn rechterhand. Toen én nu! God zorgt voor Zijn knechten.

Johannes moet ook schrijven dat Hij, Die de zeven sterren in Zijn rechterhand houdt, bovendien wandelt in het midden van de zeven kandelaars. Daarmee worden de zeven gemeenten bedoeld. We lezen dat in Openbaring 1 vers 20. Maar er wordt ook het volk van God in Efeze mee bedoeld. De Heere wandelt daar in het midden van de gemeente. Hij wandelt niet om de gemeente heen. Hij wandelt ook niet aan de gemeente voorbij. Hij wandelt in het midden van de gemeente. Al die zeven gemeenten krijgen bezoek van de Zaligmaker. Hij zorgt voor Zijn gemeente. De Heiland regeert rustig vanuit de hemel over de Zijnen. Hij gaat in de zeven brieven van gemeente tot gemeente. Hij doet onderzoek en houdt visitatie. Hij wil weten wat er in de gemeenten aan de hand is. Dat deed de Heere toen, dat doet Hij ook vandaag. Keer op keer wandelt de Heere in het gewaad van Zijn Woord in ons midden en stelt Hij een

onderzoek in naar ons hart, naar ons leven, naar onze ziel. Hij, Die de zeven sterren in Zijn rechterhand houdt, wandelt in het midden van de zeven gouden kandelaars. Laten we dat nooit vergeten! Waar Gods Woord recht gepredikt wordt, waar de Heere Zijn dienaren zendt, daar wandelt Hij.

De Heere Jezus brengt in Openbaring 2 eerst een bezoek aan de gemeente van Efeze. Er lagen in het westelijk gedeelte van Klein-Azië verschillende grote steden met daarin christelijke gemeenten. Efeze krijgt de eerste brief, Smyrna de tweede. De derde brief is gericht aan Pergamum. De vierde aan Thyatira. De vijfde aan Sardis. De zesde aan Filadelfia. En ten slotte de zevende aan Laodicea. Die gemeenten worden allemaal genoemd. De Heere heeft voor ieder een boodschap. De eerste brief is voor Efeze, de moedergemeente zouden we kunnen zeggen.

Het valt op dat de Heere aan het adres van Efeze eerst een goedkeuring uitspreekt. Er zijn goede dingen. Daarna volgt een waarschuwing, maar ook een aansporing en een belofte. De brief eindigt met een bemoediging en een aansporing om te volharden in de leer die naar de godzaligheid is. Dat komt ook voor bij andere gemeenten. Smyrna wordt niet gewaarschuwd, maar wel aangespoord. De gemeente van Pergamum wordt wel gewaarschuwd. Er zijn twee gemeenten waar de Heere niet waarschuwt, dat zijn Smyrna en Filadelfia. Er zijn zes gemeenten waar de Heere goede dingen in vindt. Er is één gemeente waar alleen maar dood en lauwheid is. Dat is de gemeente van Laodicea. Daar valt helemaal niets goeds meer van te zeggen, die gemeente wordt alleen maar aangespoord. In Sardis is de situatie ook heel ernstig. Daar lezen we dat de gemeente de naam heeft dat ze leeft, maar ze is dood. We komen later nog wel terug op de andere gemeenten. Nu letten we eerst op de gemeente van Efeze.

Het mag ons dan wel opvallen dat de verhoogde Zaligmaker niet begint met het negatieve, dat er óók is. Hij begint met het positieve. We lezen in vers 2: 'Ik weet uw werken, en uw arbeid, en uw lijdzaamheid.' Arbeid mag ook worden vertaald met inspanning, lijdzaamheid mag ook worden vertaald met geduld. De Heere Jezus zegt: 'Ik weet uw werken, en uw arbeid, en uw lijdzaamheid.' Met

die werken bedoelt de Heere 'dat gij de kwaden niet kunt dragen'. Men kan het kwaad niet verdragen.

Wat wordt bedoeld met inspanning, met arbeid? Dat staat in vers 2, het laatste gedeelte: 'En dat gij beproefd hebt degenen die uitgeven dat zij apostelen zijn, en zij zijn het niet, en hebt hen leugenaars bevonden.' Dat gaat dus over de leer. En wat is dan die lijdzaamheid, dat geduld? Dat staat in vers 3: 'En gij hebt verdragen en hebt geduld, en gij hebt om Mijns Naams wil gearbeid, en zijt niet moede geworden.' De Heere ziet in de gemeente van Efeze dat er een levenswandel is in overeenstemming met Gods geboden. De Heere ziet dat de gemeente waakt over de leer en dat alles beproefd wordt. Alles wat geleerd en gezegd wordt, wordt nauwkeurig getoetst aan de Schriften, aan de leer der apostelen. 'Ik weet uw arbeid.' Wanneer de Heere Jezus spreekt over hun lijdzaamheid, doelt Hij op hun volharding. Men bleef volharden in de ware leer en in een godzalige levenswandel. Men bleef volharden, ondanks de vijandschap van buitenaf en de verdrukking die gaande was. Laat dat ons tot nadenken stemmen. 'Ik weet uw werken ...' De tien geboden des Heeren werden in Efeze overdacht en opgevolgd. Er werd niet alleen over gesproken in de gemeente, maar ze werden ook betracht. Te midden van die geweldige duisternis van de heidense, goddeloze stad zegt de Heere over Zijn gemeente: 'Ik weet uw arbeid.' In de gemeente te Efeze werd de leer die naar de godzaligheid is, verkondigd. De doodstaat van de mens, de noodzaak van wedergeboorte, de rechtvaardiging in Christus, de noodzaak van het ware geloof, het werd er allemaal gehoord en onderhouden. Daar werd de wacht bij betrokken. Men kende geen verslapping in de leer. Terwijl er van buitenaf geweldig veel druk was en van binnenuit ook nood, bleef men toch volharden in de leer der apostelen.

In vers 6 schrijft Johannes nog dat ze de werken der Nikolaïeten, die God haat, ook haatten. Wat zijn die werken der Nikolaïeten? De meeste verklaarders zeggen: dat zijn werken en gedachten waarbij men de wereld en de kerk wilde mengen. God wat en de wereld wat. Men praatte wereldse praktijken in de kerk goed. Hoererij of dronkenschap bijvoorbeeld. Dat goedpraten, onder invloed van de heidense moraal waar dat veel voorkwam, kwam voor in andere gemeenten, maar niet in Efeze. Men heeft juist gewaarschuwd tegen

de volkszonden van die dagen. Daarom zegt de Heere Jezus: 'Ik weet uw werken, en uw arbeid, uw lijdzaamheid.' De Heere kent de gemeente en Hij prijst haar in verschillende goede dingen.

Wat een bemoediging voor de kerk van toen en voor de kerk van nu. Het is niet altijd eenvoudig om te wandelen in de wegen des Heeren. Om vast te houden aan de leer die naar de godzaligheid is. De duivel gaat om als een briesende leeuw en als een engel des lichts. Ook toen in Efeze. De gemeenteleden waren ook maar zwakke, afhankelijke, sterfelijke mensen. Maar de Heere Jezus zegt: 'Ik weet ... Ik ben ermee bekend.' Wat is dat bemoedigend.

Stel u voor dat u grote zorgen heeft, wat het tijdelijke of uw geestelijke leven betreft. U ligt er 's nachts van wakker. En onverwacht komt er een belangrijk iemand bij u die zegt: Ik weet hoe moeilijk je het hebt. Hoe je onder dit kruis gebukt gaat. Wat kan dat tot bemoediging zijn. Dat kan de last en de moeite verlichten. Welnu, zo komt deze boodschap ook tot Efeze. In al de strijd, in al de aanvechtingen van de vorst der duisternis zegt de Heere: Ik weet! Niet Johannes weet, niet Petrus of Paulus weet. Nee, Ik, de Heere Jezus, de verheerlijkte Heiland van hoofdstuk 1, Ik weet ervan, Ik heb het Zelf ook doorworsteld tijdens Mijn omwandeling op aarde. Ik zal u schragen en ondersteunen, ook in de strijd van het leven.

Wat een bemoediging! Wat een aansporing om daarin te volharden! De tegenstand in Efeze was groot. Het was een voluit heidense stad. De christenen werden soms, zeker in de oude kerk, met de nek aangekeken door hun omgeving. Er zijn er geweest die hebben gezegd: Moet het nu wel zo? Moet het nu echt zo zwaar en op deze manier? Anderen worden moedeloos. In de Bijbel lezen we bijvoorbeeld over Elia. Ook hij was moedeloos. Na zijn geweldige getuigenis op de Karmel werd hij door Izebel en door de druk van de vervolging moedeloos gevonden onder de jeneverboom. Maar de Heere Jezus zegt: 'Ik weet ...' Wat een bemoediging. Wat een aansporing. De verheerlijkte Heiland weet ervan. Christus wil zeggen: Het is niet tevergeefs. Het is Mij aangenaam, dat u wilt volharden en blijft volharden in de leer die naar de godzaligheid is.

Als de Heere vandaag bij ons zou komen, zou Hij dan ook van u en van mij mogen zeggen: Ik weet uw arbeid, Ik weet uw werken, Ik weet uw lijdzaamheid? Dat gij de kwaden niet kunt verdragen? O,

laten we ons leven toch toetsen aan het Woord van God. Wat ligt er een onderwijs in de brief aan Efeze, óók voor de kerk van vandaag. Het is ook voor ons een oproep om onze wegen te doorzoeken.

2. Een waarschuwing

In de tweede plaats letten we ook op de waarschuwing die klinkt. We hebben zojuist gezegd dat er twee gemeenten zijn, Smyrna en Filadelfia, waar de Heere geen negatieve opmerkingen over maakt. De andere vijf gemeenten moeten vermaand en gewaarschuwd worden. We lezen in vers 4: ‘Maar Ik heb tegen u, dat gij uw eerste liefde hebt verlaten.’ Wat wordt er bedoeld met die eerste liefde? De verklaarders denken er verschillend over. Een van hen zegt: ‘De eerste liefde is de oorspronkelijke toewijding.’ Daarmee wordt bedoeld wat er gebeurde, toen Paulus het Evangelie preekte in Efeze en toen die mensen daar hun toverboeken gingen verbranden. Toen hun hart ging branden van liefde tot de Heere, tot Zijn dienst. Toen ze het met de wereld en alles wat de wereld bood niet meer konden doen. De kanttekenaar op de Statenvertaling zegt: ‘De eerste liefde is de eerste ijver in het oefenen van het ambt en de werken der liefde.’ Dan ziet het dus op hoe die gemeente in de eerste tijd heeft geleefd. We vinden dat beschreven in Handelingen. Dat is ook goed mogelijk.

Maar laten we die eerste liefde nog eens wat meer toespitsen, ook naar het hart. Die eerste liefde heeft dan een gedachte in zich die we ook terugvinden in Jeremia 2 vers 2 waarin gesproken wordt over een ondertrouw. Dezelfde gedachte vinden we terug in Hooglied 2 vers 16. ‘Mijn Liefste is mijne, en ik ben Zijne, Die weidt onder de leliën.’ Dát is de eerste liefde. We lezen in de Bijbel over de eerste lokking. Hosea schrijft in hoofdstuk 2 vers 13: ‘Daarom, zie, Ik zal haar lokken.’ De eerste lokking is als de Heere voor het eerst zaligmakend door Zijn Geest werkt in een ziel. Dat is dat werk van wedergeboorte voor het eerst. Dat is die Godsdaad in het leven van een verloren zondaar. Bij de eerste lokking voelen we dat we buiten het Koninkrijk van God staan. Dan wordt een mens bedroefd naar God. Dan zou hij erbij willen horen, maar het is niet voor hem. Dan wordt iemand ongelukkig in zichzelf. Dan gaat Gods Geest zo iemand leren dat hij zondaar is voor God. Dat is aan de ene kant een afbrekende weg en dat is toch aan de andere kant ook een zoete zaak. Van die eerste lokking begrijpt de wereld niets. Dan loopt iemand

in zijn ongeluk en in zijn gemis over de wereld. Hij is zonder God, maar hij kan niet leven zonder God. Het is die hartelijke droefheid naar God die een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid. Het is het begin van het werk van Gods genade.

In de Bijbel wordt gesproken over een eerste *lokking*, maar dat is iets anders dan de eerste *liefde*. Wat is dan de eerste liefde? Dat is het moment dat de ziel die door zaligmakende genade wordt bearbeid, bekend wordt met de last van zijn zonden. Zo'n ziel worstelt met de vraag: Hoe zal ik ooit God kunnen ontmoeten? Deze ziel wordt aan het einde gebracht met al zijn eigen werk. Hij beleeft dat hij daarmee God nooit kan behagen. De eerste liefde is dat hij hoort van een Zaligmaker, van een Jezus Die hij voorheen niet kende. Die Zaligmaker gaat Zich verklaren in het hart. Hij gaat Zich wegschenken naar de mate dat de ziel in Hem gelooft. We noemen dat moment ook wel 'de tiende ure'. Als de Heere Jezus een persoonlijke Zaligmaker wordt, als Hij Zich gaat wegschenken in Zijn Middelaarsheerlijkheid aan Zijn ellendigen op deze aarde, dan roept de ziel uit: 'Mijn Liefste is mijn en ik ben Zijn.'

Het moment van de eerste liefde kan bijvoorbeeld ervaren worden onder een preek waarin de liefde van Christus wordt uitgestald en een verloren, schuldige zondaar mag ervaren: Hij is de mijne en ik ben de Zijne. Dat kan ook gebeuren, terwijl u op uw knieën ligt, in de nood van uw leven, en de Heere gaat door Zijn Woord en Geest Zich openbaren in uw leven. Dat kan gebeuren onder de bediening van het Heilig Avondmaal. Daar kan een ziel zo boven het stof verheven worden. O, dan is er maar één verlangen in de ziel: om die Zaligmaker groot te maken, om van Hem te mogen spreken, Die te kennen het eeuwige leven is. Vroeger zei men dan wel: 'Vol is vol.' Een vingerhoed kan vol zijn en een emmer ook. Dan wordt ervaren dat er zaligheid is voor de grootste der zondaren.

Dus de eerste liefde is het moment dat Christus Zich in het zielenleven persoonlijk gaat openbaren als de Zaligmaker van zondaren. En dat Hij door de armen en de handen van het geschonken geloof mag worden aangenomen, geëigend. Dat Jezus in al Zijn heerlijkheid, schoonheid en lieflijkheid Zich openbaart aan de ziel. Dat het leven uit Christus gestalte gaat krijgen. Paulus roemt ervan in de brief aan de Galaten: 'Ik ben met Christus gekruist; en ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij.' Wat is die liefde

een heerlijk geheim en een heerlijke wetenschap voor Gods kinderen.

We lezen in de brief aan Efeze ook een waarschuwing. Wat was er aan de hand? De Heere Jezus zegt: ‘Maar Ik heb tegen u, dat gij uw eerste liefde hebt verlaten.’ Met andere woorden: die tijd van de ondertrouw is weg. Let erop dat er niet staat: U hebt dat verloren of Ik heb dat weggenomen. Nee, er staat: U hebt het verlaten.

Bunyan schrijft in zijn *Heilige Oorlog* over de stad Mensenziel. Dat is een stad die wordt belegerd en ingenomen door de satan. De Heere gaat die stad weer bevrijden. Hij stuurt een Prins, de Heere Jezus, en dan wordt de stad ten slotte door Hem ingenomen. Op het moment dat de Prins weer in de stad komt, is er blijdschap. Maar op een gegeven moment gaat die blijdschap ontaarden. Dan worden de burgers van de stad Mensenziel zo blij met zichzelf. Zo blij met wie ze eigenlijk zelf zijn. En dan gaat de Prins weg. Dan viert de stad nog wel feest, maar de Prins, de Heere Jezus, is al weg. Zo kan het dus ook!

Het is een grote genade als de Heere die eerste liefde gaat openbaren. Als Hij de eerste blijken van Zijn gunst doet ervaren en de Zon opgaat in het leven. Je kunt nooit begrijpen, dat dát nog kan. En dat voor zó een. Maar daarna kan er zoveel verachtering komen. Dan praten we er nog wel over tegen anderen, maar intussen gaan we zelf op een troon zitten. Dan komt er ook weer een slordige levenswandel. En op die manier wordt de eerste liefde, die tere omgang met de Heere, verlaten. Het is als met een huwelijk. Man en vrouw zijn door huwelijksbanden en liefdebanden aan elkaar verbonden. Na verloop van tijd komen er kinderen als de Heere dat geeft. Er komen echter ook zorgen. Man en vrouw zijn beiden druk met hun werk. Is het dan een slecht huwelijk? Nee. Is de huwelijksband dan doorgeknipt? Nee. Maar die eerste liefde verschaalt en is op een gegeven moment ver weg. Dát wordt hier bedoeld.

Dat onvoorwaardelijk de Heere volgen door bezaaide en door onbezaaide wegen verschaalt. Zo was het ook in Efeze. Men was zó druk bezig met de ware leer, met de kerk, met elkaar, dat de tere liefdesgemeenschap met de Heere verschaalde en weg was. Het innige gebedsleven verschaalde, de tere wandel in de vreze Gods werd minder, het uitzien naar vermeerdering van de Kerk werd

zwakker en zo meer. Kortom, de glans was eraf. Daarom zegt de Heere Jezus: Dit heb Ik tegen u dat u die eerste liefde hebt verlaten. Dat u Mij niet meer zo nodig hebt als vroeger. Dat Ik niet meer alles voor u ben, maar dat daar uw godsdienst, andere mensen en de kerk voor in de plaats zijn gekomen.

Moeten we niet zeggen dat dat ook vandaag de dag zoveel voorkomt onder Gods kinderen? Wanneer we spreken over de wegen des Heeren, komen we helaas niet zoveel mensen tegen die vanuit de beleving en vanuit de volheid van hun gemoed iets mogen zeggen over hun ontmoeting met de verhoogde Zaligmaker. Wat ligt hier een waarschuwing! Deze boodschap is uiterst actueel voor de gemeente Gods. Wat is er veel een verlaten van de Heere, dagen zonder getal. Wanneer hebben we voor het laatst oprecht gezegd: Ik zal U hartelijk liefhebben, Heere mijn Sterkte? Moet de Heere ook tegen ons zeggen: ‘Maar Ik heb tegen u ...?’

Laten we die waarschuwing maar eerlijk ter harte nemen! Wat is het een pijnlijke zaak dat de verhoogde Zaligmaker tegen Zijn bruidsgemeente moet zeggen dat er andere minnaars zijn, dat er andere dingen zijn gekomen die hun hart innemen. Dat die volkomen overgave er niet meer is. Wat is dat helaas ook een werkelijkheid in het leven van Gods kinderen. Maar het is wel aangrijpend. Want zonder die eerste liefde kunnen we niet sterven, hoor! Soms hoor je mensen zeggen: Sterven? Och, als je maar bekeerd bent en in de Bijbel gelooft en naar de kerk gaat, dan kun je wel sterven. Maar dat kan niet. Om te kunnen sterven moet er iets zijn van die eerste liefde, van dat volkomen omhelzen van de Zaligmaker, van het kennen van de enige Naam Die onder de hemel gegeven is. Dan heb je een volle Jezus nodig. Niet meer, maar ook niet minder. Wat kan daar een twijfel over zijn in het hart. Wat kan de vorst der duisternis daar Gods volk mee aanvallen. In de brief aan de gemeente van Efeze klinkt het: ‘Maar Ik heb tegen u, dat gij uw eerste liefde hebt verlaten.’ Is dat mogelijk ook bij u zo? We gaan naar onze derde gedachte. Daarin klinkt:

3. Een oproep

We lezen in vers 5 dat de verhoogde Heiland, Die wandelt in het midden van de zeven gouden kandelaren, de gemeente van Efeze

aanspoort en zegt: ‘Gedenk dan, waarvan gij uitgevallen zijt, en bekeer u, en doe de eerste werken.’ De Heere roept dus op tot bekering. Bekering is niet alleen nodig voor onbekeerde mensen. Tot hen komt ook de oproep: ‘Bekeert u, bekeert u, want waarom zoudt gij sterven?’ Johannes de Doper riep op tot bekering. Hij zei: ‘Bekeert u, want het Koninkrijk der hemelen is nabij gekomen.’ Maar de oproep tot bekering geldt ook voor de gemeente Gods, voor Gods kinderen. De Heere Jezus zegt tot hen: ‘Bekeer u, en doe de eerste werken.’ Jeremia zegt in Klaagliederen 5: ‘HEERE, bekeer ons tot U, zo zullen wij bekeerd zijn.’

In onze Heidelbergse Catechismus zien we dat de bekering staat in het stuk der dankbaarheid. Het is voor Gods volk een afsterven van de oude mens en een opstaan van de nieuwe mens. Het heeft te maken met een voortdurende droefheid over de zonde en een voortdurende vreugde in God door Christus. Dat is de dagelijkse bekering die Gods kinderen nodig hebben en die geleerd wordt op de leerschool van de Heilige Geest. Ook Gods kinderen die iets kennen van de afsterving van de oude mens en de opstanding van de nieuwe mens worden door de gezegende Zaligmaker aangespoord tot waarachtige bekering. Dat is nodig en de Heere wil dat ook werken als Zijn kinderen van hun verkeerde wegen terugkeren met schuldbesef en berouw. De psalmdichter zegt in Psalm 32:

Maar ik beleed, na ernstig overleg,
Mijn boze daân; Gij naamt die gunstig weg.

We zien deze bekering bij David als hij wordt aangewezen door Nathan met de woorden: ‘Gij zijt die man.’ We zien het bij Petrus als de Heere hem vraagt: ‘Hebt gij Mij lief?’ Het gaat om de voortdurende bekering, om het terugkeren naar God. De Heere wijst erop bij de gemeente van Efeze. De Heere wijst er ook vandaag nog op. Bekering is voor het eerst nodig en blijft nodig. Steeds opnieuw moet de Heere dat werk van Zijn genade verheerlijken aan onze zielen. Want uit onszelf zijn we tot alle boosheid geneigd.

Wat ligt er een klem in de woorden: ‘Bekeert u!’ Wat ligt er ook een aansporing in om de Heere te zoeken bij dagen en bij nachten. Maar er ligt ook liefde in van de Heere Jezus tot Zijn Kerk. Hij blijft getrouw, zelfs als zij ontrouw zijn. Zij hebben hun eerste liefde

verlaten. Zij zijn ontrouw geworden. Maar Hij komt tot hen met de oproep: 'Keer weder.'

Is die oproep tot terugkeer ook in uw leven al waar geworden? Tot Gods kinderen in Efeze komt de oproep om het opnieuw van de Heere te verwachten. Opdat Hij zou trekken en zij Hem zullen nalopen. Opdat ze die liefde opnieuw mogen kennen en leven naar Zijn goddelijk bevel. Doen ze dat niet, dan zegt de Heere Jezus: 'Ik zal u haastelijk bijkomen, en zal uw kandelaar van zijn plaats weren, indien gij u niet bekeert.'

Wat betekent dat, de kandelaar weren? De kandelaar is Gods Evangelieboodschap. Het is Gods genadewerk in harten van zondaren. Als die eerste liefde blijvend wordt verlaten, als er geen wederkeer komt tot God en Christus, dan neemt de Heere de kandelaar weg. Dan gaat het Evangelie zich verplaatsen. Wat een ernstige gedachte.

Maar, zult u mogelijk denken, er staat toch een duidelijke belofte in de Bijbel voor Gods kerk in het algemeen: 'Ik ben met ulieden al de dagen tot aan de voleinding der wereld. Vreest niet, gij klein kuddeke.' Dat is zeker waar. Die beloften zijn vast en zeker. Daar mag niet aan getwijfeld worden. Maar die belofte wil niet zeggen dat de Heere altijd op één plek blijft. God kán de kandelaar verplaatsen. In Efeze is nu ook geen christelijke kerk meer te vinden. Het huidige Turkije is een islamitisch land geworden. Wat een aangrijpende gedachte. Toen onze voorouders nog heidenen waren, bloeide de kerk in Turkije. Tegenwoordig is het Evangelie naar Europa en Nederland gegaan en is Turkije aan de islam toegefallen. Denkt u dat dit vandaag niet meer zou kunnen gebeuren? God kan Zijn gemeente ook nu verplaatsen naar andere werelddelen. Zullen we er goed om denken dat de Heere de kandelaar kan verplaatsen!

Bekering is nodig, anders zal de Heere vertrekken. De oproep tot bekering klinkt ons toe vanuit Gods Woord. Bekering is nodig als we de Heere niet kennen, maar ook als we het werk der bekering wel kennen. Gods kinderen leren keer op keer dat ze zichzelf niet kunnen bekeren, maar dat het Gods werk is in hun leven. Bij aanvang en voortgang. Zij bidden voortdurend: 'Heere, bekeer mij, zo zal ik bekeerd zijn.' Bekering is én blijft nodig tot op de dag dat de Heere Jezus zal wederkomen op de wolken des hemels. Hier op deze aarde blijft de Kerk des Heeren een afhankelijk volk. Een

volk dat wandelt en dat strijdt in een wereld die in het boze ligt.

We gaan naar onze laatste gedachte:

4. Een belofte

Probeer u goed de lijn vast te houden. De verhoogde Zaligmaker keurt goed en Hij waarschuwt. Hij roept op en Hij geeft ook een belofte. ‘Die overwint – die strijdt tegen satan, de wereld en zichzelf – Ik zal hem geven te eten van de Boom des levens, die in het midden van het paradijs Gods is.’ Het gaat door lijden tot heerlijkheid. Na de strijd volgt de overwinning. Dan gaan Gods kinderen van de aarde naar de hemel. Het paradijs Gods is de hemel. Dat is de eeuwige heerlijkheid voor Gods kinderen. Aan die eeuwige heerlijkheid gaat een leven van strijd vooraf. Een strijd tegen de driehoofdige vijand. In zichzelf is Gods Kerk tot hinken en zinken gereed, maar de Heere brengt Zijn Kerk tot de overwinning en Hij geeft het eeuwig leven. Ze kómen aan in het paradijs Gods en ze mogen eenmaal eten van de Boom des levens.

Sommige verklaarders zeggen dat de Boom des levens Christus Zelf is. De islam leert dat de hemel een plaats is van ongeremde natuurlijke liefde. Het is een plaats van eten, drinken en vrolijk zijn. Maar dat is niet de hemel van Gods Kerk. Anderen zeggen: De hemel is een plaats waar geen pijn zal zijn. Dat is zeker waar. Dat staat ook in de Bijbel. Tóch zal dat het belangrijkste niet zijn. De hemel is de hemel voor Gods kinderen, omdat daar volkomen gemeenschap met God is. De hemel is de plaats waar de volzalige God is. Het is de plaats waar Gods kinderen zich eeuwig in God zullen verblijden en verheugen. Daar zullen ze altijd bij de Heere wezen. Daar mogen ze eten van de Boom des levens. Daar zullen ze alles van Christus ontvangen. Daar zal Hij Zijn heilsgoederen, die Hij hier op aarde heeft verworven, hun volledig meedelen en zullen die fonteynen springen tot in het eeuwige leven. In de hemel is God en Gods Kerk wordt daar voor eeuwig aan Hem verbonden. Dit delen in Zijn gemeenschap is het waar de ziel naar uitgaat. Hij is de grote inhoud van het eeuwig leven.

Gods volk is gelukkig. Zij hebben toekomst. Zij blijven uitzien naar de wederkomst van de Heere Jezus Christus, want Hij heeft gezegd: ‘Ik zal hem geven te eten van de Boom des levens, die in het midden van het paradijs Gods is.’ ‘Ik zal ...’ Het is vrije gunst

die eeuwig God bewoog. Dát is Gods genade in Christus voor verloren zondaren.

‘Schrijf aan de engel der gemeente van Efeze.’ Die boodschap geldt ook vandaag. Wat is het diepste verlangen van uw ziel? Kunnen we het makkelijk doen zonder God? Hebben we genoeg aan de dingen van deze wereld? Weet dat tegenover het eeuwig leven, de eeuwige dood staat. Tegenover de hemel, de plaats van wening en knersing der tanden. Daarvoor moeten wij u waarschuwen. De Bijbel zegt van die plaats dat daar de worm niet sterft en het vuur niet zal worden uitgeblust. Vreselijk is het te vallen in de handen van de levende God. Haast u toch en spoed u om uws levens wil.

Hebt u uw eerste liefde verlaten? Is het weleens anders geweest in uw leven? Bent u het kwijtgeraakt? Misschien geeft u heimelijk God er de schuld van. Maar als u uw eerste liefde bent kwijtgeraakt, is dat eigen schuld. We zitten zo vast aan de wereld en we gaan zo op in de dingen van de tijd of in onszelf. Alleen Gods genade kan die banden verbreken. Thomas zat na de opstanding van de Heere Jezus in de banden. Niemand van de discipelen kon hem uit de banden verlossen. Ook kon hij zichzelf niet verlossen. Maar de gezegende Zaligmaker komt binnen door gesloten deuren. Hij kan de banden van het ongeloof verbreken. Ook vandaag nog. Hij wil het ook vandaag nog doen om Zijn volk opnieuw te verbinden aan Hem. Hij zegt: ‘Maar Ik heb tegen u, dat gij uw eerste liefde hebt verlaten.’ Hij is de Getrouwe. Hij heeft de sleutels van de dood en van de hel. Hij laat nooit varen het werk dat Zijn hand begon.

Ten slotte, Kerk van God, kinderen van God: Op een leven van strijd volgt de overwinning. Gods kinderen gaan ten hemel in en erven Koninkrijken. Het gaat niet vanzelf. Het gaat niet zonder strijd. Het gaat niet zonder oefeningen in het leven der genade. Maar zij die hier in dit leven iets van dat geheim hebben leren kennen, zullen straks tot hun eeuwige verwondering, tot hun eeuwige blijdschap mogen horen: ‘Ga in, in de vreugde uws Heeren.’ Wie zegt dat? Dat zegt Hij, Die de zeven sterren in Zijn rechterhand houdt. Dat zegt Hij, Die wandelt in het midden van de zeven gouden kandelaren.

Amen.

Liturgie:

Schrijflezing: Openbaring 2:1-11

*Zingen: Psalm 89:3; Psalm 72:1, 3 en 5; Psalm 32:3;
Psalm 33:10*